

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 116.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošt. hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaia vsak ponedeljek,
sredo in petek

Ljubljana, sreda 13. oktobra 1937

Cena posamezni
številki din 1'50

Upoštevajte zahteve gospo- darskih ljudi!

Te dni so imela oz. bodo še ime-
la vsa naša trgovska združenja
širše konference svojega članstva.
Na teh konferencah se razpravlja
o vseh aktualnih gospodarskih
vprašanjih, vedno pa z vidika na-
ših splošnih gospodarskih intere-
sov. Vsaka teh konferenc pomeni
važno in upoštevano vredno po-
budo za izboljšanje naših gospo-
darskih razmer. Vsaka teh konfe-
renc daje tudi čisto konkretne
predloge, kako se more ta ali dru-
ga stvar izboljšati. Žal pa mora
naše trgovstvo na vseh teh konfe-
rencah tudi konstatirati, kako se
njegovi predlogi ne upoštevajo,
kako gre večina vseh teh s takšno
vestnostjo sestavljenih resolucij v
koš!

Velikanska škoda se v tem dela
vsemu našemu gospodarstvu, ker
vse te zahteve in vsi ti predlogi
bi v resnici mogli hitro in varno
izboljšati naše gospodarsko stanje.
Prav te dni smo se mogli o tem
nazorno prepričati. Kdaj je že pi-
sal »Trgovski list« in kolikokrat
so že zahtevale naše trgovske or-
ganizacije, naj se s previsokim ob-
dačenjem motornih vozil ne ubi-
ja razvoj avtomobilskega prome-
ta v državi, kar gotovo nevarno
škoduje tudi naši obrambni moči.
Toda vsi opomini so bili zaman,
ker obveljalo je to, kar so trdili
enostransko orientirani fiskalisti.
In posledica je bila natančno ta,
kakor so jo napovedovali naši go-
spodarski ljudje. Daleč za drugi-
mi državami smo zaostali glede
avtomobilskega prometa. Šele se-
daj je prodrlo spoznanje in šele
sedaj so bile znižane davščine na
motorna vozila in trošarina na
bencin. Kje bi že danes bili v mo-
torizaciji države, če bi se tukaj
od začetka upoštevali predlogi
naših gospodarskih ljudi! Kako
mnogo smo zamudili, kako zelo
smo oslabilili svojo obrambno silo,
ker se niso upoštevali predlogi
gospodarskih ljudi!

Drug takšen primer škodljive-
ga neupoštevanja predlogov naših
gospodarskih ljudi je kriza naše-
ga denarništva. Že davno bi bila
ta kriza za nami, če bi se nare-
dilo takoj od vsega početka to,
kar so predlagali naši gospodarski
ljudje. Vse naše denarništvo
bi zopet poslovalo normalno, zo-
pet bi dobivali podjetniki potrebne
kredite, da bi se ustanavljala
nova podjetja in da bi vse naše
gospodarsko življenje oživel. To-
da naših gospodarskih ljudi niso
poslušali in zato se vleče kriza
našega denarništva še naprej, za-
to moramo brez moči gledati, ka-
ko osvaja tuji kapital v naši dr-
žavi pozicijo za pozicijo.

Ze celo nerazumljivo pa je, ka-
dar se ne upoštevajo predlogi
naših gospodarskih organizacij v
korist naše državne blaginje. Ka-
ko je vendar mogoče, da so naši
sicer tako vneti fiskalisti čisto pa-
sivni, kadar gre za obdačenje po-
družnic velepodjetij ter nabavljal-
nih zadrug? Kje je zadovoljiva in
pametna razlaga za to, da isti
ljudje, ki nastopajo proti najmanj-
šemu branjevcu z vso strogostjo
zakona, ne vidijo milijonskih do-
bičkov nabavljalnih zadrug in in-
dustrijskih velepodjetij s podruž-
nicami? Leto za letom opozarjajo
že trgovske organizacije na to ne-
zaslišano davčno neenakost, a le-
to za letom se njih opozorila me-
čejo v koš. Ni čuda, če je v javno-

sti že prodrlo prepričanje, da je
za vsakogar dosegljiva davčna
prostost, samo da obleče svoje
podjetje v zadržno obleko. In ta-
ko smo doživeli celo to absurd-
nost, da uživa zadržne privilegije
tudi »Nabavljalna zadruga indu-
strijevev kr. Jugoslavije«! Na bolj
jasen način se pač ni moglo do-
kazati, kako napačno je, če se ne
upoštevajo predlogi in zahteve go-
spodarskih ljudi.

Med zahtevami, ki se navajajo
v resolucijah sedanjih trgovskih
konferenc, je tudi zahteva po pre-
povedi veleblagovnic. Da je ta za-
hteva globoko upravičena, je pri-
znala vlada že sama, ko je izdala
uredbo o prepovedi ustanavljanja
vleblagovnic in še kasneje, ko
je podaljšala njeno veljavnost.

Med tem je trgovstvo zbralo in
predložilo nove dokaze, da so ve-
leblagovnice pri nas čisto nepo-
trebne in da bodo samo škodovali
razvoju naše domače in v resnici
nacionalne trgovine, a kljub temu
še ni slišati razveseljive vesti, da
je vlada ostala na svoji liniji in
podaljšala veljavnost stare oz. iz-
dala uredbo o prepovedi velebla-
govnic. Zakaj se to ne stori, za-
kaj se ne pokaže jugoslovanskemu
trgovstvu dobra volja, zakaj se ne
dokaže, da se zahteve najvažnej-
šega davkoplačevalca upoštevajo?

Gospodarski ljudje se neradi
nčšajo v javno življenje in nera-
di nastopajo tudi s posebnimi za-
htevami in resolucijami. Če pa to
store, potem je že v tem dokaz,
da je njihov nastop gotovo potre-

ben, da je postal že gospodarska
nujnost. Zahteve gospodarskih
stanov se nikdar ne izrekajo za-
radi kakšnih političnih ali stran-
karskih namenov, ker gospodar-
ski ljudje ne iščejo naklonjenosti
volivca. Samo živ gospodarski in-
teresi jim narekuje njih predloge
in zahteve, ki imajo zato tudi prav
posebno upravičenost in utemelje-
nost. Zato pa je tudi tem bolj na-
pačno, če se predlogi gospodarskih
ljudi, najboljših poznavalcev
potreb našega gospodarstva, ne
upoštevajo. Naravnost usodno pa
je, če se z neupoštevanjem zahtev
ubija dobra volja v gospodarskih
ljudih!

Kdo pa naj sodeluje pri dvigu
našega gospodarstva, če ne gospo-
darski ljudje!

stavit! Znano je, da veleblagovni-
ca v Beogradu proda dnevno blaga
za okrog 300.000 din, vendar je pa
plačala v devetih mesecih le din
1.500 — akontacije na davke. Ni-
mamo ničesar proti tujemu kapi-
talu — pozdravljamo ga, toda ta
kapital naj oplaja naše narodno
gospodarstvo, ne sme ga pa zasuz-
njati. Za tuj kapital smo postali
dobra kolonija — postali smo suž-
nji. Zato zahtevamo temeljite re-
medure dokler je še čas, dokler
se ne vgnezdijo in ne postane tuji
kapital gospodar na naši zemlji.

Vsi moramo biti enaki! Za vse
enaka mera in to tudi pred zakonom
— in tudi pred davčno ob-
lastjo. Če ocenjuje naš skromni
dobiček davčni odbor, naj ocenjuje
tudi ogromne dobičke delniških
družb tak odbor, ki bo že vedel,
kam so šle izkazane bilančne iz-
gube. Pravi absurd pa so postale
nekateri zadrge, ki s prvotnim
idealno zasnovanim združništvom
nimajo več prav nobene zveze.
Vse in vsem prodajajo, delajo ve-
likanske dobičke, na vse zadnje
pa imajo vseeno izgubo, ki jo mora
kriti v obliki davčnih prispevkov
trgovci. Posebnost za sebe je na-
bavljalna zadruga industrijevev
v Beogradu, kateri se ne smejo
priznati prav nobene olajšave.

Ko je deputacija trgovcev opo-
zorila resornega ministra na že
konfuzno določilo § 19/4 obrtnega
zakona, je ta debelo gledal in se
čudil, kako je kaj takega sploh
mogoče. Obljubil je, da bo gledal,
da se ta zakon spremeni in ura-
vna z našimi željami. Vendar mo-
ramo dostaviti, da smo postali
skeptični že do vseh obljub.

Vse do sedaj se trgovski stan
ni mogel v toliko organizirati, da
bi izvedli socialno zavarovanje.
Sami smo krivi! Vsak misli s svojo
glavo. Ko pa pride potreba, nesre-
ča, nima trgovec prav nikogar, kjer
bi mogel dobiti podporo v svoji
nesreči. Ni preskrbljen za svojo
starost, ne za primer boleznij in če
ni denarja, da bi plačeval zdrav-
nike in zdravila, se šele spomni,
da bi moral že davno kot član
trgovske družine skrbeti za sebe
in za svoje družinske člane, s tem
da bi bil socialno zavarovan. Hi-
teti moramo, da ne zamudimo še
pravega časa, sicer se bo zgodilo,
da bomo priključeni drugi ustano-
vi, ki bo prejemala le naš denar,
podpore bodo pa uživali drugi.

Nato je prešel predsednik Vid-
mar na opis naših splošnih razmer
ter navajal, kako trpi trgovstvo
tudi zato, ker je premalo enotno.

Dejal je med drugim: Vsi drugi
stanovi so organizirani, vsak sklep
organizacije pa velja za vsakega
člana, vsi nastopajo enotno — le
mi smo tam razdrojeni in razcep-
ljeni, da nas vsak politični agitator
lahko spelje na led. Brez našega
sodelovanja se nam določajo za-
stopniki našega stanu, brez vpra-
šanja, ali smo zadovoljni ali ne.
Molčimo na vse, kar se nam stori
slabega, dobrega itak nam politič-
ni agitatorji ne prinesejo. Za našo
ljubezen in naš molki nas pa še
črne pri ljudstvu ter govore: »Glej-
te, trgovci so oni oderuhi, one pi-
javke, ki vam pijejo kri.« Ker smo
razdrojeni, ne pomenimo ničesar.
Samo za štetje smo politikom. Še
celo denar jim dajemo, da nas z
lastnim denarjem uničujejo.

Dokler ne bomo kot en mož, kot
zid stali v skupni fronti, tako dol-
go ne bomo pomenili ničesar, tako
dolgo se nam ne bo rezal kruh
pravičnosti in enakopravnosti. Kot
eden moramo stati za organizacijo,
vse moramo nuditi naši stanovski

Trgovstvo na braniku svojih pravic

Širše konference trgovstva po vsej Sloveniji

Na poziv Zveze trgovskih zdru-
ženj, a tudi iz lastne potrebe, so
priredila te dni vsa združenja tr-
govcev širše konference svojega
članstva, na katerih so se podrobo-
no razpravljala vsa aktualna go-
spodarska vprašanja. Soglasno in
v popolni slogi so slovenski trgo-
vci nastopili na teh zborovanjih in
mogočno manifestirali svojo enot-
nost, pa tudi svojo voljo, da pri-
dejo tudi trgovci do svojih pravic.

Nemogoče nam je, da bi podali
vsa poročila s teh razveseljivih
sestankov v tedenskih številkah

»Trgovskega lista« in zato jih bo-
mo objavljali tudi med tednom.
Ker pa se na teh zborovanjih
obravnavajo ista vprašanja, zato je
tudi naravno, da so se glavni ar-
gumenti govornikov tudi ponav-
ljali. Zato smo prisiljeni, da neka-
tera poročila skrajšamo, zlasti ona,
ki smo jih prejeli kasneje, ker
bi se drugače le ponavljali. Bralci
pa zahtevajo vedno nove stvari in
zato naj nam združenja oprostite,
če bo njih poročilo izšlo v »Trgov-
skem listu« le v skrajšanem ob-
segu.

rem plača manjši trgovec procen-
tualno največ davka. Tuji kapital,
ki dela milijonske dobičke, pa se
pardonira ali pa se mu dajejo celo
izjemni privilegiji. Trgovina pa
trpi tudi zaradi previsokih troša-
rin, ki podražujejo blago v tej me-
ri, da si srednji človek ne more
privoščiti tega, kar potrebuje.

Unikum pa je določba odst. 4,
§ 19. obrtnega zakona, ki daje vsa-
kemu obrtniku pravico, da brez
dokaza usposobljenosti odpre trgo-
vino. Še posebej pa trpi vse trgo-
vstvo zaradi krošnjarstva, ki se širi
vedno bolj in bolj.

Predsednik Zebre je nato govo-
ril o socialnem zavarovanju trgo-
vstva, na katero trgovec zaman ča-
ka, pa čeprav bi se moralo po
obrnem zakonu že davno usta-
noviti.

Končno je nastopil predsednik
Zebre še proti monopolizaciji šol-
skih potrebščin in knjig.

Z odobravanjem so sprejeli zho-
rovalci izvajanja predsednika Ze-
breta, nakar je povzel besedo glas-
no pozdravljen od vseh predse-
dnik Zveze

Stane Vidmar:

Z veseljem se je odzval pova-
bilu združenja ter pozdravljala v
imenu Zveze današnje konferenco.

Potrebno je, da vse trgovstvo
složno in enotno nastopi za svoje
pravice in to je pomen današnje
konference.

Samo dolžnosti se nalagajo tr-
govskemu stanu, pravice se mu ne
dajejo. Če se kaže na obzorju voj-
na nevarnost, se zbirajo vojaki,
prirejajo se manevri, štejejo se
vojaki in kanoni. Tudi našemu stan-
u grozi vojna nevarnost, zato mo-
ramo mobilizirati vse, vsakega čla-
na moramo uvrstiti v ta boj in mu
tudi vzbuditi zavest za boj. Vsak
član mora biti na svojem mestu,
vsak s svojim orožjem v roki kot
nepremagljiv borec za svoje pra-
vice, za svoj ogroženi stan. In
kadar bo vojska našega članstva
tako zavedna, ne bo več mogoče,
da bi predsednik našega Central-
nega predstavništva ne bil sprejet
v resornem ministrstvu. Kje drugje
je še kaj takega mogoče, kot se
godi pri nas s predstavnikom one-
ga stanu, ki vzdržuje s svojimi da-
javami skoraj polovico državnega
budžeta!

Ne le, da se naše zahteve ne

Konferenca združenja v Škofji Loki

Širša konferenca je bila 29. sep-
tembra v mali dvorani Sokolskega
doma v Škofji Loki. Navzočih je
bilo okoli 50 članov ter predse-
dnik Zveze trgovskih združenj g.
Stane Vidmar.

Konferenco je otvoril predse-
dnik združenja g. Zebre, pozdravil
vse navzoče, da so se kljub slabe-
mu vremenu udeležili konference
v tako lepem številu ter zlasti
iskreno pozdravil predsednika
Zveze Staneta Vidmarja.

Nato je razložil pomen in na-
men sestanka. Razmere, v katerih
živi in dela trgovec, so vedno te-
žavnejše. Trgovcu se ne priznavajo
njegove pravice ter se zapostavlja
za drugimi stanovi, pa čeprav je
ravno trgovec tisti, ki mora v naj-
večji meri prispevati za državne
in samoupravne davke. Kljub temu
pa se naše zahteve ne upošte-
vajo in vse naše prošnje, želje, vsi
naši predlogi in naše zahteve ro-
majo v koš!

Sedaj nam grozi nova nevarnost.
Kakor je zaradi konkurence Bate
propadlo polno čevljarjev, tako
groze nastajajoče veleblagovnice z
uničenjem malih trgovcev. Ko pa
moramo konstatirati, kako propa-
da trgovski stan, ker se ne upo-
števajo niti njegove najelementar-
nejše potrebe, pa vidimo na drugi
strani, kako se nabavljalnimi in
konsumnim zadrugam na debelo
dajejo razni privilegiji in razne do-
brote. Z vso odločnostjo moramo
zahtevati, da velja za vse enaka
pravica! Kakor trgovcem, tako se
mora tudi konsumnim in nabav-
ljalnimi zadrugam predpisati da-
vek po oceni njih prometa in či-
stege donosa!

organizaciji, denar in delo in niti največja žrtev nas ne sme oplašiti. Z organizacijo stojimo, brez nje pademo!

Naše orožje je naš list »Trgovski list«. Dolžnost vsakega člana je, da naroči ta list, da ga materialno podpira, da sodeluje pri njem. Vse svoje sile moramo posvetiti našemu stanovskemu glasilu, ki je naš zastopnik v javnosti, naš glasnik. Devet tisoč nas je v dravski banovini in vseh teh devet tisoč bi moralo stati za svojim listom, mu nuditi pomoč. Tako pa imamo za vse drugo denar, le zase ga nimamo. Za vse skrbimo, le za sebe in svoj stan, ki nas preživlja, zanj nimamo ničesar, za sebe ne žrtujemo. In to se nad nami samimi maščuje!

To se mora nehati! Vse trgovstvo se mora organizirati v enotni organizaciji, tvoriti mora trdno falango, ki bo tudi mogla izvajati trgovstvu njegove pravice. S tem ciljem je tudi prevzel mesto predsednika Zveze in njegova najskrenejša želja je, da se ta cilj tudi doseže. (Glasno odobravanje).

Predsednik Žebre se zahvali govorniku za vsa pojasnila, za vse dobre želje in ga prosi, naj koraka po začrtani poti v prid našemu trgovskemu stanu.

Nato so bile prečitane in soglasno sprejete te resolucije.

Predavanje o ljubljanskem železniškem problemu

Za predavanje inž. Stanka Dimnika, ki bo v petek, dne 15. t. m. ob 18. in pol uri v frančiškanski dvorani, vlada v Ljubljani veliko zanimanje. G. inženir, ki je priznan strokovnjak na tem polju, bo nazorno in poljudno z raznih vidikov obdelal problem ljubljanske železnice, ki v sedanjem stanju predstavlja veliko oviro za razmah ljubljanskega mesta. Predavatelj bo obravnaval na kratko dosedanje načrte in pokazal skioptične slike, ki bodo nazorno prikazovale način, kako so si predstavljal razni avtorji rešitev tega vprašanja v preteklosti. Nato bo z diapozitivi osvetlil takozvani poglobitveni načrt in bo pokazal v več slikah, kako so s poglobitvijo kolodvora v raznih večjih svetovnih mestih rešili železniško vprašanje. Vsak Ljubljančan se mora poučiti o enem najbolj nujnih in najbolj perečih problemov ljubljanskega mesta. Zato pridite vsi! Vstopnine ni.

Vesti o gospodarskem bloku podonavskih držav

»Echo de Paris« poroča, da je cilj tajinstvenih obiskov poljskega zunanjega ministra Becka in češ. predsednika vlade dr. Hodže v Avstrijo ustanovitev gospodarskega bloka, ki bi ga tvorile Avstrija, Poljska in Češkoslovaška. Londonski list »Daily Telegraph« izpolnjuje to vest ter pravi, da bi bil ta blok naprten proti gospodarskemu vplivu Nemčije v podonavskih državah.

Na drugi strani pa se poroča, da hoče doseči dr. Hodža blok petih podonavskih držav (Avstrije, Češkoslovaške, Jugoslavije, Madžarske in Romunije) in da bi se ta blok hermetično zaprl proti prevelikemu vplivu veseli. Nemci da so odločno proti temu bloku, ker da ni nič drugega ko stari Tardejev blok v novi obliki. Nemci smatrajo ta načrt dr. Hodže za neizvedljiv tudi zato, ker je Mussolini izjavil, da ne dopusti nobene rešitve podonavskega vprašanja brez sodelovanja Nemčije.

V zvezi s tem se tudi poroča, da je Hitler znova skušal pregovoriti Mussolinija, da bi pristal na carinsko unijo med Nemčijo in Avstrijo. Baje je Mussolini na to pristal. Londonski »Economist« razlaga to s tem, ker da se Italija vedno bolj obrača proti Sredozemskemu morju in da je zato pripravljena žrtvovati svoje interese v Podonavju, kar bi bilo seveda v korist samo Nemčiji.

Predsednik Mednarodne trg. zbornice v Jugoslaviji

Lepe izjave predsednika o napredku Jugoslavije

Kakor smo že na kratko poročali, je prišel v Jugoslavijo predsednik Mednarodne trgovinske zbornice v Parizu gosp. Thomas Watson, sodelavec in osebni prijatelj predsednika Roosevelta. Na beograjski postaji so pričakovali odličnega gosta vodilni možje našega gospodarstva, med drugimi tudi predsednik ljubljanske zbornice Ivan Jelačin.

Po ogledu spomenika Neznemu junaku na Avali je priredil naš poslanik v Tirani Radoje Janaković, ki je osebni prijatelj predsednika Watsona še iz časov, ko je bil konzul v New Yorku, zajutrek, na katerem je pozdravil g. Watsona predsednika beograjske trgovinske zbornice Milutin Stanovjević. V svojem govoru je pokazal predsedniku Watsonu jabolko ter dejal, da je pri nas jabolko simbol prijateljstva in ljubezni. Jabolko, ki ga je pokazal, smo dobili iz Amerike. Po vojni so bili namreč v Srbiji vsi sadovnjaki uničeni ter smo takrat dobili nova drevesa iz Amerike. Ta drevesa torej simbolizirajo naše prijateljstvo z Ameriko.

Na pozdravne govore se je zahvalil predsednik Watson ter med drugim dejal: Ni prvič, kar je v Jugoslaviji. Izredno ga veseli, ko

more konstatirati, da je Jugoslavija od njegovega prvega obiska zelo napredovala. Jugoslavija ni samo na naravnih bogastvih bogata dežela, temveč tudi na talentih in ni zato nobene ovire, da ne bi postala ena najbolj naprednih držav v Evropi. Amerika je Jugoslaviji veliko dolžna, saj ji je dala dva sinova: Teslo in Pupina, brez katerih se ameriški napredek v zadnjih 50 letih ne more niti misliti. Če je danes Jugoslavija relativno majhna država s samo 15 milijoni prebivalcev, naj to nikogar ne moti. Tudi Amerika je mlada država in tudi Amerika je bila pred 150 leti država, ki ni imela dosti več prebivalcev. Danes ima Jugoslavija le 15 milijonov prebivalcev, nekega dne pa bo na njenem ozemlju živelo tudi 75 milijonov prebivalcev.

Nato je govoril g. Watson o današnjih razmerah po svetu. (Gosp. Watson je prišel v Jugoslavijo iz Italije, kjer je govoril tudi z Mussolinijem. Pred tem pa je bil tudi pri Hitlerju in pri švedskem kralju. Op. ured.) G. Watson je naglasil, da je v vseh državah našel živo željo, da se ohrani mir. Glavni pogoj za ohranitev miru pa je, da se narodi navadijo spoštovati red v drugih državah. Vsaka država

ima pravico, da uvede red, ki se ji zdi najboljši. Red sam je najboljša reklama za vsako državo. Ko se bodo enkrat naučili narodi, da spoštujejo to pravico drugih držav, ne bo nobene vojne nevarnosti več. Predsednik Watson je nato omenil, da je bil na konferenci Mednarodne trgovinske zbornice v Ženevi, kjer je sodelovalo 35 držav, in na kongresu v Berlinu, kjer je bilo zastopanih 43 držav. G. Watson je prepričan, da so se razmere v zadnjem času popravile in zato veruje sedaj z večjim prepričanjem v mir ko pred šestimi meseci.

Po zajtrku se je vrnil predsednik Watson v Beograd, kjer je obiskal trgovskega ministra, ki mu je pojasnil, katere ukrepe je vse storila Jugoslavija v zadnjem času za dvig svojega gospodarstva. Zvečer je sprejel predsednika Watsona v avdienci knez namestnik Pavle. Zvečer je bil priredil industrialec Teokarović v čast g. Watsona slavnostno večerjo, katere so se udeležile tudi vse naše vodilne gospodarske osebnosti.

Naslednji dan je porabil predsednik Watson za razne razgovore z našimi gospodarskimi ljudmi, ter se sestal tudi z našim predsednikom zbornice Ivanom Jelačinom.

Obračun z zagovorniki veleblagovnic

S falzificiranimi podatki proti trgovstvu

Poročali smo že, kako so zagovorniki veleblagovnic nastopili lepega dne s senzacionalnim člankom, da se je vse stanje gospodarstva pri nas zboljšalo, odkar deluje v naši državi veleblagovnica »Ta-Ta«. Nobenega konkurza in nobene prisilne poravnave ni bilo takrat, število trgovin pa je od takrat naraslo, kakor to dokazujejo podatki trgovinske zbornice v Beogradu. Tako imeniten se je zdel ta članek zagovornikom veleblagovnic, da so ga objavili čez celo veliko stran »Vremena« in vrhu tega še kot uvodnik v »Narodnem blagostanju« z dostavkom, da je bil napisan v uredništvu.

Pa laž ima kratke noge in tako se je izkazalo tudi v tem primeru. Konkursi se niso nehali, prisilne poravnave tudi ne in prav tako tudi ne odjave trgovin. V kolikor je splošno gospodarsko zboljšanje nastalo v nekih pokrajinah, za toliko se je pokazalo tudi zboljšanje v trgovini dotičnih pokrajin. »Ta-Ta« pa je pri tem brez zaslug in se omenja v tej zvezi brez vsake utemeljenosti. Toda zagovorniki veleblagovnic so doživeli še mnogo težji poraz. Ker so se sklicevali na podatke trgovinske zbornice v Beogradu, seveda ta ni mogla molčati ter je v »Politiki« objavila daljši članek, v katerem je pojasnila, kako je prav za prav s podatki, ki jih navajajo zagovorniki veleblagovnic.

In trgovinska zbornica v Beogradu je ugotovila: Zagovorniki veleblagovnic so trdili in svojo trditev natisnili z debelimi črkami, da je bilo v Beogradu leta 1935. 7617, leta 1936. 8314, v prvi polovici leta 1937. pa 8564 trgovin. V resnici pa je bilo trgovin: leta 1935. 9512, leta 1936. 10.218, za leto 1937. pa podatki še niso zbrani in jih nima niti trgovinska zbornica. Razlika med številkami, ki jih navajajo zagovorniki

veleblagovnic in onimi, ki jih ima zbornica, znaša torej okoli 2000. In s takšnimi številkami, ki so se jih sami izmislili, operirajo zagovorniki veleblagovnic!

V svojem plakatnem članku pa so zagovorniki omenjali tudi število trgovin z manufakturo, z železnino in kolonialnim blagom. Tudi tu so navajali, da so to podatki zbornice. A tu so zopet zagrešili to težko napako, da so navajali te številke napačno. Kajti Zbornica v svojem poročilu izrečno pravi, da je to število trgovin, ki so včlanjene v združenju trgovcev, ne pa dejansko število teh trgovin, kar je seveda nekaj čisto drugega!

In na podlagi takšnih potvorenih in vseskozi napačnih podatkov si upajo pisati zagovorniki veleblagovnic o »sijajnem« letu trgovine v Beogradu, odkar posluje »Ta-Ta«. Kakšen je ta sijajni polet, pa dokazujejo naslednje resnične številke zbornice: V II. tromesečju 1936 (»Ta-Ta« je začela delovati v februarju 1936) je znašal v Beogradu prirastek trgovin 125, v III. 112, v IV. pa sploh ni bilo prirastka, ker se je nasprotno število trgovin zmanjšalo za 7. Res,

tudi ne sme graditi. Če si tuji kapital na drug način ne zna utirati pot v našo javnost, če si ne zna zbrati boljših zagovornikov, potem naj si tudi sam pripiše posledice.

Se bolj glasno moramo na podlagi takšnih falzifikatov zahtevati, da se veleblagovnice prepovedo!

Japonska in eventualne gospodarske sankcije

V listih se razpravlja, kako bi mogla Japonska prenesti gospodarske sankcije, če bi se te začele proti njej izvajati.

Predvsem je znano, da je Japonska zelo revna na železu in zato na uvoz železa navezana. Toda Japonska se je na vojno proti Kitajski že dolgo pripravljala in si nabavila velike zaloge železa. Tako so Združene države Sev. Amerike v prvem polletju 1937 silno povečale izvoz železa in ga izvozile 2,17 milijona ton. Od tega železa je kupila Japonska 1,3 milijona ton. Pridno pa je nakupovala Japonska tudi druge surovine ter poleg tega tudi že zgodaj uvedla avtarkično gospodarstvo. Seveda pa je Kitajska drugačen nasprotnik kakor je bila Etiopija in vojna s Kitajsko bo najbrž trajala bolj dolgo, kakor pa bodo zadostovale japonske zaloge. Poleg tega si tudi Japonska ne bi mogla z dobavami iz protisankcijskih držav tako pomagati kakor Italija. Najbolj pa bi bila Japonska zadeta, če bi Vel. Britanija (z Indijo, Kanado in Avstralijo), Amerika, Nizozemska z Nizozemsko Indijo, Francija in Rusija prepovedale vsem ladjam, ki vozijo na Japonsko blago ali ki izvažajo blago iz Japonske, dostop v svojih daljnovzhodnih pristaniščih. S tem bi bila Japonska zadeta najbolj občutno. Poleg tega pa bi mogla Anglija ob izhodu iz Rdečega morja z lahkoto kontrolirati vse ladje, ki bi vozile blago na Japonsko.

Vojške sankcije pa niso verjetne in teh se Japonska po sedanjih izkušnjah nima bati.

Čitajte »Trgovski list«!

Politične vesti

Bolgarski pravosodni minister je izjavil, da tudi bolgarska vlada uvideva, da je sedanji tiskovni zakon presterog in je zato začela izdelovati nov zakon. Novi zakonski načrt bo gotov do sredine novembra. Podrobnosti o novem zakonu minister ni hotel povedati.

V nedeljo so bile v Franciji kantonalne volitve. Čeprav imajo te volitve predvsem lokalni značaj, so vendar tudi velikega političnega pomena, ker so odločilne za sestavo senata. Nedeljske volitve so dokazale, da je ostalo posestno stanje strank skoraj neizpremenjeno. Ljudska fronta je na vsej črti zadržala svojo pozicijo. Kakor je izjavil ministrski predsednik Chautemps, niso komunisti nikjer napredovali.

Konferenca devetih sil bo 10. novembra v Bruslju.

Italijanski listi ne verujejo dosti v to, da bo Francija v resnici odprla svojo mejo proti Španiji. Pravi, da bi v tem primeru nastale nevarne komplikacije na Sredozemskem morju. Teh pa se bo — po mnenju italijanskih listov — zlasti ustrašila Anglija. Vidi se iz tega, da Italija še nadalje računa na neodločnost Francije in Anglije.

Italija je poklicala pod orožje še tri letnike rezervistov, in sicer letnike 1910, 1911 in 1912.

Vlada v Valenciji je izjavila, da pristane na razpust vseh prostovoljskih formacij in na odhod prostovoljcev iz Španije, če stori isto gen. Franco.

Gen. Franco je poklical na vojaško službo za pomožna dela vse žene v starosti 17 do 35 let.

Španska vlada se bo po dosedaj še nepotrjenih vesteh preselila iz Valencije v Barcelono. Kot vzrok se naveda potreba čim ožjega sodelovanja s katalonsko vlado, da se sedanja vojna čim prej konča.

Dve torpedovki neznane narodnosti sta napadle parnik valencijske vlade »Cabo San Tome«, ki je plul iz sovjetske Rusije v Španijo. Parnik sta potopile v bližini alžirske obale. Od topovskih streljav je bil en mornar ubit, šest pa ranjenih.

Voditelj madžarskih malih posestnikov Eckhardt je izjavil, da je sedaj prišel čas, da se obnovi monarhija na Madžarskem. Osebnost se je prepričal, da ima Oton Habsburški zelo veliko razumevanje za socialna vprašanja.

Belgijska socialistična stranka je na svojem kongresu odklonila vsako sodelovanje s komunistično stranko.

Rusija je za vojno popolnoma neprilavljena, je baje dejal Eden na zadnji seji angleške vlade. Tako vsaj poroča ameriški list »New York Times«. Njegovo poročilo pa je treba vzeti z veliko rezervo, ker angleški ministri ne dajejo nobenih izjav o poteku ministrskih sej.

Ker je na šangajski fronti prenehal dež, so Japonci zopet začeli ofenzivo, ki so jo skrbno pripravili, ki pa kljub temu ni imela nobenega uspeha. Kitajci so s strojnimi in tonovi odbili vsak napad Japoncev. Strahovite izgube so imeli Japonci tudi zaradi min, ki so jih zažgali Kitajci in ki so uničile cele bataljone japonske vojske. Japonci so se morali umakniti nazaj v svoje stare postojanke. Tudi najnovejša ofenziva Japoncev pred Šangajem je propadla.

Japonski vojni minister Sugijama je izjavil, da so neosnovane vesti, kakor da bi bil položaj Japoncev na Kitajskem težaven. Res je sicer, da je odpor Kitajcev močnejši, kakor so pričakovali, vendar pa bo ta odpor zlomljen. Japonska vojska bo v severnih kitajskih pokrajinah zavzela še nekatere kraje, nato pa se bo na novi fronti utrčila in tu prezimila. Vojaki so za zimo dobro preskrbljeni. General je tudi izjavil, da bo mogoče med zimo doseči premirje. Če se to ne bi moglo doseči, potem se bo spomladi japonska akcija nadaljevala.

Med Nemčijo in Belgijo se bodo začela pogajanja za sklenitev neopadalne in prijateljske pogodbe. Pogodba bo po vsebini popolnoma podobna pogodbama, ki ju je sklenila Belgija s Francijo in Anglijo.

Bivši predsednik poljske republike in veliki pianist Paderewski snuje novo poljsko opozicijsko stranko.

V Bejrutu je bil umorjen ameriški konzul. Trdi se, da ima umor politično ozadje. Morilec policija še ni izsledila.

Značilen za razmere v Nemčiji je oklic glasila Hitlerjeve mladine, ki ostro piše proti raznim razširjevalcem lažnih vest, kakor da bo lakota in da bo v kratkem izbruhnila strašna vojna. Enako ostro nastopa proti raznim ovaduhom in »streberjem«, ki si hočejo napraviti kariero z ovajanjem svojih tovarišev.

Negovana žena

čiščenjem notranjih organov varuje mladostno svežost.

pije vedno Rogaško slatino, ker ji s

Rogaška mineralna voda

gradu, seveda ta ni mogla molčati ter je v »Politiki« objavila daljši članek, v katerem je pojasnila, kako je prav za prav s podatki, ki jih navajajo zagovorniki veleblagovnic.

In trgovinska zbornica v Beogradu je ugotovila: Zagovorniki veleblagovnic so trdili in svojo trditev natisnili z debelimi črkami, da je bilo v Beogradu leta 1935. 7617, leta 1936. 8314, v prvi polovici leta 1937. pa 8564 trgovin. V resnici pa je bilo trgovin: leta 1935. 9512, leta 1936. 10.218, za leto 1937. pa podatki še niso zbrani in jih nima niti trgovinska zbornica. Razlika med številkami, ki jih navajajo zagovorniki

sijajen polet! Za leto 1937. pa podatki še niso zbrani.

Mislimo, da že samo to uporabljanje napačnih številk dovolj jasno dokazuje, kako malo vredna je vsa argumentacija zagovornikov veleblagovnic. Kdor ima količjak dobre argumente, ta se ne zateka k falzifikatom. Zato pa tudi upamo, da bodo vsi njihovi na napačnih številkah sloneči »dokazi« zaman in da bo ustrezno zahtevi vsega jugosl. trgovstva in bodo veleblagovnice prepovedane. Vendar se ne sme zgoditi, da bi se s priznanjem veleblagovnic priznali tudi na falzifikatih grajeni argumenti! Na takšnih temeljih se ni gradilo naše gospodarstvo in se

Denarstvo

Centralizacija denarništva se mora nehati!

To je soglasna zahteva vse Slovenije. Kakor pa vse kaže, se namerava kljub temu centralizacija denarništva še nadaljevati. To jasno dokazujejo priprave za ustanovitev centralne zadrugne banke v Beogradu. Ko se bo ta banka ustanovila, potem bodo še denarne vloge zadržane v Beograd. Še tisto malo denarja, kar ga je še ostalo v Sloveniji, bo odšlo v Beograd. Že itak veliko pomankanje denarja v Sloveniji bo naraslo naravnost katastrofalno.

Nujno je zato, da vsa Slovenija složno dela na to, da se prepreči centralizacija zadrugne denarja. Sicer bo boj proti tej centralizaciji še posebno težaven, ker še ni dolgo, ko so vsi slovenski listi in vsi slovenski politiki hvalili in zagovarjali novi zadrugni zakon. A baš ta zakon nam je prinesel centralno zadrugno banko. Že samo zaradi te določbe bi morali biti slovenski poslanci proti temu zakonu. Dejansko pa je bil proti njemu takrat le en sam — poslanec Ivan Mohorič. Zaradi praznih fraz so se drugi navduševali za ta zakon in niso videli te »malenkosti«, da se bodo z njim centralizirale tudi vse zadrugne vloge. Bolj drastičnega primera kratkovidnosti naših politikov res že ni mogoče najti.

Upamo, da bo vsaj sedaj pravo spoznanje prodrlo in da bodo vsi Slovenci složno delali na to, da se nova centralizacija našega denarja prepreči. Dovolj je Slovenija že udarjena z dosedanjimi centralizacijami denarništva in ne more prenesti še nove. Zato pa vsi odločno v boj proti najnovejšim poskusom nove centralizacije našega denarja!

Uredba o zaščiti denarnih zavodov, ki poteče dne 23. novembra, se ne bo več podaljšala, kakor se poroča iz Beograda. Večina denarnih zavodov se je namreč izrekla proti podaljšanju.

Na londonskem deviznem trgu se je pretekli teden sovjetski rubelj prvič prodajal na podlagi njegovega dolarskega tečaja. Za en dolar se je dobilo 5,3 sovjetskih rubljev. Dosedaj se je kupovalo s sovjetskimi rublji le na bazi, da je en rubelj = 3 fr. frankom, po devalvaciji franka pa, da je enak 4,25 franka.

Tuji kapital, ki je pobegnil v Ameriko, se ne nalaga več v bankah, temveč predvsem v vrednostnih papirjih. Nastop Roosevelta proti blodnemu tujemu kapitalu pa je že povzročil, da se je spekulativni denar iz Amerike umaknil.

Elektrifikacija Poljske

Elektrifikacija Poljske se hitro izvaja. V južni Poljski je bila pri Porabki zaprta dolina Sole z velikim jezerom ter zgrajena električna centrala s kapaciteto približno 30 milijonov kilovatnih ur. Nadalje je bila z jezerom zagrajena Roznova dolina Dunajca. Tu se gradi največja električna centrala na Poljskem, ki bo imela 150 milijonov kilovatnih ur. Približno 13 km južneje od te centrale se bo na Dunajcu zgradila še druga centrala, ki bo imela okoli 10 milijonov kilovatnih ur, pri Solinu na Sanu pa druga velika centrala s približno 100 milijonov kilovatnih ur.

Na programu pa je še ustanovitev električnih central na Visli pri Bielani, Biliji in Brdi. Pri Rostoku se bodo izkoriščali zemeljski plini. Vse te električne centrale bodo imele skupno kapaciteto 700 milijonov kilovatnih ur. Za elektrifikacijo Poljske se zani- ma tudi tuji kapital. Tako so predložile poljski vladi ponudbe za zgraditev central francoske, švedske in angleške finančne skupine.

Gjoka Čurčin, gen. tajnik Centrale industrijskih korporacij:

Nasilno ozdravljenje ali organsko zboljšanje

Kardinalno vprašanje sedanje gospodarske politike

Danes moremo ugotoviti razne simptome dviganja gospodarske konjunkturalne črte: cene rastejo, zlasti surovin, zaloge se manjšajo, optimistično presojanje bodočega gospodarskega razvoja prevladuje itd. Kljub temu pa je treba postaviti vprašanje, če nas opravičuje današnje stanje gospodarstva, da govorimo o prosperiteti ali če vsi nimamo le opravka z boomom (nagel večinoma spekulativen dvig tečajev). Za poslovanje, za upravo zasebnega in državnega premoženja, za investicijsko politiko posameznih in tudi javnih podjetij pač ni vseeno, če pomeni dvigajoča se gospodarska črta neko trajnost in stalnost v dviganju ali pa imamo posla s slamo, ki se je tako hitro vnela, a prav tako hitro tudi pogorela.

V tem smislu je dobro pojem konjunkturalne bolj ostro določiti. Treba razločno razlikovati, od katere strani je dobila konjunktura svoj pravi vzgon. Treba ločiti trojni pojem konjunkturalne:

1. Najvažnejša vrsta konjunkturalne je ona, ki izvira iz zasebne iniciative. To je najbolj zdrava in najbolj normalna oblika gospodarskega dviga. To je tudi oblika, ki traja najdalje.

Druga vrsta konjunkturalne je državna konjunktura z javnimi deli, tretja pa vojna konjunktura z oboroževanjem. Obe slednji kategoriji sta posledica zavednega poseganja države v gospodarstvo. Te tri kategorije konjunkturalne je treba medsebojno uglasiti in voditi racionalno konjunkturalno politiko, in sicer v tem smislu, da se pazimo pred kumulacijo konjunkturalne.

Neka nevarnost je v tem, če se v tistem hipu, ko se začenja naravni, iz zasebne iniciative gospodarstva nastali vzgon, še stopnjuje z umetnimi podneti, z nadaljevanjem in razširjenjem javnih del državna konjunktura, vrhu vsega pa dajo še vojni konjunkturalni z oboroževanjem novi impulzi. Umetno vzpodbujanje gospodarskega gibanja, ki se že itak preveč giblje navzgor, mora nujno privedi do booma. Res je, da se obseg in intenziteta gospodarskega dviga le težko preceni. Kdaj, na kateri točki se začenja obrat? Kje je začetek depresije? Kakršna je gospodarska struktura posameznih držav, tako kažeta tudi kriza in dvig različno stopnjo intenzitete. Gospodarska črta agrarne države je drugačna kot ona industrijske. Razlikovati pa bi tudi mogli med »eksogenim« in »endogenim« izhodiščem konjunkturalne. Tako ima konjunktura švedske trenutno svoj dobiček od oboroževalne politike drugih držav, dočim oddaja Jugoslavija svoje oboroževalne naročila večinoma drugim državam.

Ena najbistvenejših nalog zdrave konjunkturalne politike mora biti v tem, da spozna specifični značaj prosperitete. Če se naravna črta gospodarskega vzpona z umetnimi stimulacijskimi sredstvi preveč zviša, potem se tvega, da postanejo interferenčni učinki črt nevarni. Ne preveliko zvišanje, temveč nivelizacija črt je potrebna, da se pravočasno zaustavi razvoj cen. To popuščanje gospodarske črte je težko izvedljivo že takrat, kadar je izraz naravne prosperitete. Tem težje pa je konjunkturalno politično poseganje, kadar gre za umetno konjunkturalno gibanje.

Tako je dostikrat konjunkturalna politika javnih del pod vplivom notranjih ali strankarsko-političnih opisov, oboroževalna pa pod

pritiskom zunanjepolitičnih. Zato njih učinkov. Ne verujem v obstoj teh »zakladov« in na možnost njih »sterilizacije«. Za obliko plačilnih sredstev sploh ne gre. Vse, kar naj izpolnjuje funkcijo denarja, se mora smatrati kot nosilec plačilne sile in to vpliva na razvoj vrednosti, cene in dohodka ter more zato imeti inflacionističen učinek. Smiselno bi bilo samo to, da se že obstoječa plačilna sredstva spravijo v hitrejšo cirkulacijo, ne pa da se ustvarjajo nova. In če se že namerava kreditna ekspanzija, tedaj se mora ta zgoditi v pravem trenutku. Kopičenje vzpodbujajočih sredstev je treba na vsak način preprečiti, ker vodi neizogibno v boom. Nadaljnji dvig cen surovin pomeni na vsak način nevarnost, kajti

temu nasprotno pa se naj tu z vso odločnostjo postavi vprašanje: Ali se je sploh kdaj skušala deflacija sistematično izvesti? Ali se je kdaj poskusilo izdatke, davke, pristojbine itd. prilagoditi znižanju poslovnega obsega in zmanjšanju plač? Ne! Brezvezna in nesistematična deflacija pa je okrnitev ravnovesja še poostрила. Zboljšanje razmer naj bi se doseglo z umetno politiko subvencij, ki pa dejansko pomeni le povečanje proračunskega deficita ter omanjanje financ in valute. Nikakor ne zagovarjam mnenja, da je treba v dobah krize dajati prednost inflacionistični politiki pred deflacionistično. Glavna napaka sedanjega vodstva gospodarstva v večini držav je, da vodijo v nasprotujočo si politiko cen. S tem se ubija tendenca za izravnavanje cen in avtokratičnost nastajanja cen na svetovnih trgih. Če bi vse dežele ostale denarno politično na isti črti, potem je nazadnje vseeno. Bistvo je v sistematičnem poenostavljenju denarno praktičnih načel. Naj se ne bi tu ugovarjalo, da so bili tu doseženi neki uspehi v tehniki, ki se zna ogniti inflacionističnim učinkom. Naj se ne trdi, da se morejo neki »zakladi« rešiti iz njih inflacionističnih.

barva, plestra in kemično snati oblike, klobuk ud. Škrobi in svetloblila srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

Že v 24 urah

tovarna J.O.S. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72

zumetničena pretirana višina cen onemogoča mnogim podjetjem, da bi prišla na svoj račun in veliko število podjetij postane nerentabilno ter se mora izločiti iz tekme.

Prava podlaga zdravega gospodarskega razvoja je v politični varnosti. Iz nje izvira zaupanje, ki je temelj kreditiranja in investicijske politike. Ne cenene denarja v Keynesovem smislu potrebuje gospodarstvo, niti ni potrebno umetno dviganje denarnega trga z diskontno-političnimi odredbami. Takšna umetna sredstva dajo le trenutni dobiček. Če pa je zaupanje v politično varnost utrjeno, se reši likviditetno vprašanje samo in te zavirani denar pride na dan iz svojih skrivališč in si poišče investicijskih možnosti v onih panogah gospodarstva, v katerih se obeta največji dobiček. Na vsak način bi bilo želeli, da se poveča sfera zasebnega gospodarstva in omeji od države kontrolirano gospodarstvo, ker bi se s tem povečala prosperiteta. Vsako umetno poživljanje gospodarstva, zlasti v časih naravno razvijajoče se prosperitete, je nevarno.

Konferenca trgovstva za radovljiški okraj

Širša konferenca združenja trgovcev za radovljiški srez je bila dne 3. oktobra na Jesenicah.

Udeležilo se je sestanka 28 članov zaupnikov, ki so zastopali 391 članov. Sejo je vodil podpredsednik Savnik, ki je uvodoma naznanil, da je sklical širšo sejo na pobudo Zveze trgovskih združenj, katera je sprožila mnogo važnih vprašanj, o katerih se mora razpravljati.

Potek seje je bil zelo živahen, mestoma razburljiv, zlasti ko se je razpravljalo o veleblagovnicah, nabavljalnih in konsumnih zadrugah in krošnjarstvu. Splošna zahteva je, da se veleblagovnice prepovedo, sicer propadejo vsi manjši trgovci, ki se proti velekapitalu ne morejo boriti. Položaj trgovstva je obupen, osobito v našem območju, ki je navezano na tujski promet, kateri pa letos ni prinesel pričakovanega uspeha. Razen tega so se ustanovile in se še ustanovljajo v industrijskem kraju našega območja nove nabavljalne in konsumne zadruge, ki pomenijo hud udarec ondotnim trgovcem. Naravno je, da se je ogorčeno protestiralo proti protežiranju zadrugništva zlasti z novim zakonom, v katerem je podpora državnih ustanov predvidena in ki dovoljuje

prodajo pokvarjenega blaga nezadružnikom. V vednem strahu za obstoj zahteva članstvo omiljenje davkov v obliki pavšaliranja, kakor ga imajo obrtniki. Z vso odločnostjo zahtevajo trgovci tudi normaliziranje kreditnih razmer in odpravo krošnjarstva. V našem srezu je krošnjarstvo z ozirom na tujski promet grozovito naraslo, primorani smo poseči po samobrambi s kontrolnimi organi, ki preganjajo krošnjarje in sušmarje. Pričakujemo od oblasti, da bodo prijavljene primere obravnavale in neupravičene krošnjarje strogo kaznovale.

Sedanji obrtni zakon, katerega spremembe se nam obetajo, ne ščiti trgovskega stanu, zato ponovno zahtevamo, da se spremenita §§ 19. in 137. v tem smislu, da se ne bo izigral od obrtnikov, rokodelcev in trgovsko ne izsolanih oseb. Članstvo zahteva izplačilo kmetskih blagovnih dolgov in odpravo rentnine na neplačane obresti in dubiozne terjatve, kajti smešno je zahtevati rentnino od obresti, katerih trgovci ni prejel. O vseh teh zahtevah se je sestavila resolucija, katera je bila soglasno sprejeta in katera se je predložila Zvezi združenj, da jo porabi na odločujočih mestih.

Sprememba postavk iz št. 177 uvozne carinske tarife

Ministrski svet je v svoji seji z dne 6. oktobra 1937 na predlog ministra za finance in na podstavi člena 15. v predlogu zakona o občni carinski tarifi sklenil naslednjo odločbo:

Carinske postavke iz št. 177 uvozne carinske tarife se spremenjajo in se glasé:

	Maksim.	Minim.
postavka		
100 kg		
din	din	din
177 Proizvodi pri destilaciji nafte, katrana iz rjavega premoga ali parafinovega skrilavca, kakor: bencin, petrolej (kerozin), mazalna olja, tako zvano parafinovo olje, solarno olje in ostala, razen izrečno imenovanih; katran iz nafte:		
1. Bencin:		
a) v cisternah ali tankih	16'—	9'—
b) v drugih posodah	40'—	22'—
2. Petrolej (kerozin):		
a) v cisternah ali tankih	7'—	5'—
b) v drugih posodah	9'—	7'—
3. Plinsko olje, nečisto solarno olje, modro in zeleno olje in podobna olja, ki ne služijo za razsvetljavo, mazanje ali raztapljanje; katran iz nafte:		
a) v cisternah ali tankih	10'—	7'—
b) v drugih posodah	13'—	9'—
4. Tako zvano parafinovo olje, čisto solarno olje, olja za mazanje in ostala olja, razen izrečno imenovanih:		
a) v cisternah ali tankih	16'—	9'—
b) v drugih posodah	40'—	22'—

Ta določba je že stopila v veljavo in se nanaša tudi na blago, ki se še nahaja na carinarnicah.

Mussolini za avtarkijo

Pod predsedstvom Mussolinija je bila v Rimu seja korporativnega odbora za izvedbo gospodarske avtarkije. Uvodoma je Mussolini poročal o načelih, po katerih se mora izvajati gospodarska avtarkija. Nadalje je poudaril, da je treba pripravljati dela zaključiti in začeti z izvajanjem dogovorjenih načrtov. Poskrbeti je nadalje treba, da bo v vsem italijanskem narodu zavladal pravi duh in da se bodo Italijani privadili temu, da se odrečejo vsemu, kar ni domače in kar ni neobhodno potrebno. Da se odpravi deficit v trgovinski bilanci, je treba tuje izdelke nadomestiti z domačimi. Mussolini je z zadovoljstvom naglasil, da je v mnogih panogah nacionalne proizvodnje že dosežena skoraj popolna avtarkija. Doseči pa se mora v vseh. Vsako iniciativo, in tudi najbolj skromno, je treba pospeševati, če more služiti najvišjemu cilju narodne avtarkije. Nato je Mussolini čestital ministru za korporacije in vsem njegovim sodelavcem, ker so že dosegli tako lepe uspehe. Vsi sklepi centralnega korporacijskega sveta se morajo izvesti čim hitreje in z največjo natančnostjo.

V Italiji bo treba pasove še malo bolj zadržati.

Čista vrednost nemške proizvodnje 45 milijard mark

Nemška proizvodnja je v preteklem letu zopet znatno napredovala, da je mestoma prekoračila že ono v konjunktornem l. 1929. Čista vrednost nemške proizvodnje v l. 1936. se ceni na 40 do 45 milijard mark, toliko ko v letu 1929. Leta 1932. je padla na 27 milijard mark.

Vrednost agrarne proizvodnje za l. 1936/37. se ceni na 11,9 (pred enim letom na 11,3) milijarde mark ter je bila že za tri milijarde večja ko l. 1932. Pomembno je, da proizvodnja bolj narasča kakor pa število prebivalstva, da je danes več agrarnih proizvodov na razpolago ko l. 1929.

Kosmata vrednost industrijske in obrtne proizvodnje se ceni na 65 do 70 milijard mark. Prodnostna vrednost se je s tem od leta 1932. več ko podvojila. Če še ni dosegla one v l. 1929., je treba upoštevati to, da so tudi cene industrijskih proizvodov za eno četrtino do ene petine manjše kakor v l. 1929.

Vrednost potrošnih predmetov se navaja z 28 milijardami mark, za 10 milijard nižje ko v l. 1929. Živilska proizvodnja je proizvela za 16, tekstilna in oblačilna za več ko 9 milijard mark blaga. Vrednost gradbene industrije se navaja z 8 do 9 milijardami. Vrednost proizvodov kemične industrije se ceni na 4,2, strojne pa na 3 milijarde mark. Zanimivo je, da so gradbena, železna in kovinska industrija zaposlile okoli 68% vseh na novo zaposlenih delavcev.

Zunanja trgovina

Trgovinska pogodba z Nizozemsko je bila podaljšana do konca leta.

Nemcem bomo dobavili letos 5000 vagonov pšenice in 10.000 vagonov koroze.

Med Francijo in Romunijo so se začela pogajanja o odpravi klirinškega dogovora.

Romuni demantirajo vesti, da bi njih petrolejski vrelci usihali. Romuni pravijo, da lansirajo te vesti tuji, ker ne pusti več Romunija tako zelo izkoriščati vrelcev kakor so se dosedaj.

Letošnja žetev koroze v Romuniji je dala 420.000 vagonov. Ker znaša domača potrošnja koroze 350.000 vagonov, bo mogla Romunija letos izvoziti 70.000 vagonov koroze.

V Rimu se je ustanovila z ustanovnim kapitalom 2 milijonov lir delniška družba za pospeševanje kulture rastlin, iz katerih bi se mogla izdelovati celuloza. Družba se bo bavila tudi z zboljšanjem strojev za predelavo celuloze.

Vprašanje našega lesnega izvoza

Iz okrožnice Zveze industrijev

Dne 24. septembra 1937 je bila seja strokovnega odseka lesne industrije. Seji je predsedoval načelnik lesnega odseka g. ing. Jernej Zupanc.

Poročilo o poslovanju odseka je podal glavni tajnik dr. Adolf Golia.

Poročevalec je omenil uvodoma ustanovitev Stalne delegacije lesnega gospodarstva kraljevine Jugoslavije. Na prvi seji Stalne delegacije, ki je bila dne 10. junija v Zagrebu, so se obravnavala vsa aktualna vprašanja, ki se tičejo lesne stroke, zlasti vprašanja izvoza lesa v Italijo ter težkoče v zvezi z mednarodnim plačilnim prometom, deviznimi predpisi, kliringi in cenovnikom za zavarovanje valute. Obširno se je razpravljalo tudi o vprašanju minimalnih mezd ter je Stalna delegacija zavzela soglasno to stališče, da je uporaba odredb o minimalnih mezdah na akordno delo v gozdu nemogoča, ker je vsaka učinkovita kontrola glede izrabe delovnega časa ter storitve na delovno uro izključena. V smislu soglasnega sklepa Stalne delegacije je bila predložena ministrstvu za finance izčrpno obrazložena predstavka glede težkoč, ki vladajo v mednarodnem plačilnem prometu. Ministrstvo za finance je opozorilo, da sedanji devizni predpisi ne ustrezajo niti interesom države, niti potrebam gospodarstva. Ponovno smo poudarili zahtevo, da naj se dovoli izvozniku prosto razpolaganje z izvoznimi devizami v svobodnem borznem prometu ter da mora prejeti izvoznik tudi pri plačilu v kliringu popolno protivrednost.

Iz poslovnega poročila dr. Golie navajamo še to:

Naši zahtevi, da naj se dajejo uvozna dovoljenja za jugoslovanski les predvsem srednje — in severnoitalijanskim kupcem, se je sicer ugodilo, toda žal danes na srednje- in severnoitalijanskem trgu nismo konkurenčno zmogni, ker uživa avstrijsko blago v Italiji še vedno velike tarifne ugodnosti — razlika v našo škodo znaša v raznih relacijah do lit 90 — in več pri toni — ter še ni prišlo do izenačenja, ki je predvideno v novem trgovinskem sporazumu z Italijo. Na to smo opozorili vsa pristojna mesta z obrazloženo predstavko, v kateri smo zahtevali, da se nujno doseže izenačenje italijanske tarife za jugoslovanski les z avstrijsko-italijansko tarifo.

Po predhodnem sporazumu med lesnimi organizacijami, včlanjenimi v Stalni delegaciji lesnega gospodarstva, so bile predložene pristojnim mestom obrazložene predstavitve z ozirom na trgovinska pogajanja z Nemčijo in Francijo. Pristojna mesta smo opozorili na katastrofalno redukcijo našega izvoza gradbenega lesa v Nemčijo ter zahtevali, da se pri pogajanjih z Nemčijo ustvari možnost za povoljniji razvoj našega lesnega izvoza ter da se zlasti preneha s čezmernim in nedopustnim favoriziranjem raznih drugih izvoznih predmetov v škodo našega lesnega izvoza. Glede trgovinskih pogajanj s Francijo smo pa zahtevali poleg ukinitve kliringa znižanje previsokih carinskih in drugih davščin, ki onemogočajo polno izkoriščanje prilično skromnih kontingentov.

Kot uspeh dela lesnega odseka naj omenimo znižanje postavk v

cenovniku za zavarovanje valute za les iz dravske banovine. Ker poedini pooblaščen zavodi pri opravičevanju potrdil niso upoštevali odstotnega znižanja dotičnih postavk, smo na pristojnih mestih intervenirali ter se sedaj v tem pogledu enotno in pravilno postopa.

V Stalni delegaciji lesnega gospodarstva kraljevine Jugoslavije zastopane lesne organizacije naj skupno krijejo stroške, ki so nastali iz naslova članarine v mednarodnih organizacijah lesnega gospodarstva (C. I. B. na Dunaju in E. T. E. C. v Stockholmu). Od skupnih stroškov, ki znašajo do konca t. l. ca. din 100.000 —, naj prispeva naš lesni odsek vsaj 12 tisoč dinarjev. — Odsek soglasno sklene, da se predpiše v to svrhu podjetjem lesne stroke v smislu čl. 35. pravil Zveze industrijev 25odstotna doklada na redno letno članarino. V kolikor na ta način nabrana vsota ne bi zadostovala, naj se naprosi uprava Zveze industrijev, da krije razliko iz splošnih proračunskih sredstev Zveze.

Odsek razpravlja nato o splošnem položaju lesne stroke. V razpravi o tej točki dnevnega reda omenjajo poedini govorniki strogo izvajanje devizne kontrole. Podjetja se čisto kaznujejo po deviznem pravilniku radi čisto formalnih prestopkov, n. pr. ker ne vodijo točno po predpisi kontrolnik o deviznem prometu. Soglasno se sklene predložiti na pristojnem mestu ponovno zahtevo, da se izvaja devizna kontrola le v okviru stvarne potrebe in da se ministrstvo za finance poslužuje kazenskih sankcij le proti onim podjetjem, ki se zlonamerno pregreše proti veljavnim deviznim predpisom.

Doma in po svetu

Francosko-jugoslovanska prijateljska pogodba je bila podaljšana za pet let. O tem je izdalo francosko zunanje ministrstvo poseben komunikat, v katerem med drugim pravi: »G. dr. Milan Stojadinović, predsednik ministrskega sveta kr. Jugoslavije in Yvone Delbos, zunanji minister Francije sta podpisala danes deklaracijo, s katero se obnavljata za dobo petih let, začnši od 1. decembra 1937 prijateljska pogodba in konvencija o arbitraži in pomiritvi, ki sta bile podpisane v Parizu dne 11. novembra 1927. Ugotavljajoč solidnost vezi, ki združujejo oba naroda, sta oba ministra pri tej priliki podrobno proučila splošni evropski položaj ter vprašanja, ki ju posebno zanimajo, v duhu ozkega prijateljskega sodelovanja, ki odgovarja globokemu čutu in soglasnemu interesu Jugoslavije in Francije.«

V jugoslovanski politični javnosti se obširno komentira zagrebški sporazum. Krogi izven združene opozicije zlasti poudarjajo, da sporazum nič ne pove, na kateri podlagi naj se izvede revizija ustave. V krogih združene opozicije pa se poudarja, da bo iskreno sodelovanje, ki je bilo doseženo že pri sedanjih pogajanjih, ugodno vplivalo na ves nadaljnji potek pogajanj in da se bodo zato z lahkoto rešila vsa vprašanja, ki bi se še pojavila. Dr. Čubrilović je celo dejal, da je sedanji sporazum zelo podoben sporazumu, s katerim se je ustanovila srbsko-hrvatska koalicija.

Polemika listov zaradi zagrebškega sporazuma postaja vedno bolj živahna. Tako napada »Samouprava« zlasti ostro g. Aco Stanov

Pomanjkanje vagonov

V smislu pobud, ki so nam došle iz krogov naših članov, smo opozorili Generalno direkcijo državnih železnic na grozeče pomanjkanje vagonov v jesenski sezoni ter smo obenem stavili konkretne predloge, kako naj se pomanjkanju vagonov praktično odmore.

Generalna direkcija državnih železnic nas je na našo tozadevno predstavko obvestila, da je že ukrenila potrebno, da bo mogoče v čim večji meri in pravočasno kriti vsa naročila vagonov.

Železniška uprava je v to svrhu že najela večje število inozemskih vagonov. Za prevoz opeke, raznih lesnih izdelkov itd. se dostavljajo strankam, v kolikor nima železnica odprtih vagonov, zaprti vagoni, ne da bi se pri tem računal običajni 10odstotni prebitek. Pri izvozu v posamezne države se uporabljajo dosledno v prvi vrsti vagoni, ki so dospeli iz države, v katero je blago namenjeno. Tudi je železniška uprava omejila režijske pošiljke v času največjega pomanjkanja vagonov na minimum. Posebej poudarja Generalna direkcija v svojem odgovoru, da letos ne namerava znižati nakladalnega in razkladalnega roka na 6 ur, ker se po dosedanjih izkušnjah ta ukrep ni obnesel in se obtek vagonov kljub znižanju roka ni pospešil.

Z ozirom na navedeno, smemo pričakovati, da se bo mogel v letošnji jesenski sezoni promet nemoteno vršiti. Vsekakor pa prosimo p. n. podjetja, da nas takoj obvestijo, čim bi se zopet pojavilo pomanjkanje vagonov, da moremo pravočasno posredovati.

jevića, ki ga sprašuje, kako se je mogel kot stari prijatelj Nikole Pašića izneveriti narodnemu in državnemu edinstvu, za katero je bil Pašić vedno. List naglašja, da visoka starost g. Ace Stanovjevića ne more biti zanj nobeno opravičilo.

Nadškof dr. Bauer je že skoraj ozdravel in se je začel zopet zanimati za javna vprašanja ter prevzel pokroviteljstvo nad hrvatskim socialnim tednom.

Konferenca katoliškega episkopata bo dne 22. oktobra v Zagrebu. Pri tej priliki bo episkopat tudi zavzel svoje stališče glede konkordata.

Dr. Vladimir Rybář, svetnik zunanega ministrstva, je imenovan za svetnika našega poslanstva v Washingtonu.

Beograjska občina je sklenila, da nakupi večje število avtomobilov, motorjev in parnih valjarjev. Nakupila jih bo predvsem od tvrdk, ki so razstavile na beograjskem velesejmu.

Več angleških novinarjev je prišlo v Zagreb, da se informirajo o naši notranje-politični situaciji.

Konferenca aviatičnih strokovnjakov Male antante je bila v Pragi. Konferenca je sprejela več sklepov o enotni organizaciji sportnega letalstva.

Popolnoma je pogorela tiskarna »Nove dobe« v Splitu. Vendar pa bo »Nova doba« še naprej redno izhajala.

Na zdravniškem kongresu v Novem Sadu je napovedal zastopnik ministra Cvetkovića, da se izdeluje nov zakon o bolnišnicah. Po tem zakonu se bodo ustanovile v državi velike centralne bolnišnice, do čim bodo male podeželske le sprejemne postaje. Gmotni položaj zdravnikov v bolnišnicah se bo znatno zboljšal.

Vojvoda in vojvodkinja Windsorska sta prišla v Berlin ter ostaneta v Nemčiji 12 dni. Vojvoda si bo ogledal nemške socialne in zdravstvene ustanove. Nemške oblasti so pripravile vse potrebno, da se bosta oba počutila v Nemčiji čim bolj ugodno.

V okolici Smirne so se začeli turški manevri, ki se jih udeležuje tudi Kemal Atatürk. Manevri so

največji, kar jih je bilo po vojni v Turčiji.

Francija bo izdala v l. 1938. za nove vojne ladje okoli 3 milijarde frankov.

Angleška vlada je sklenila, da očisti deželo vseh nezaželenih tujcev. Računa se, da bo vlada do konca tega leta izgnala 10.000 tujcev.

Kitajska letala so dosedaj pri Šangaju sestrelila 40 japonskih aeroplanov.

Sovjetski vojni ataše v Nankingu je odpotoval v Moskvo. V zvezi z njegovim potovanjem se govori, da bosta Rusija in Kitajska v kratkem sklenile vojaško zvezo.

Velike nevihte in povodnji so bile v srednji Italiji. Telefonska zveza med Rimom in Prago je bila nekaj časa pretrgana. Iz mnogih krajev poročajo tudi o številnih smrtnih žrtvah.

Črna kronika

DRUŠTVO INDUSTRIJEV IN VELETRGOVCEV V LJUBLJANI
je izdalo naslednjo okrožnico o otvorjenih in končanih konkurznih in prisilnih poravnava izven konkurne za čas od 16.—30. septembra.

OTVORJENI KONKURZI:

Savska banovina: Bačić ud. Marja-Lulja, Karlovac.

Drinska banovina: Jovanović S. Milorad, Sr. Mitrovića; Santovac Marko, Brčko.

Beograd, Zemun, Pančevo: Izdavačko pred. »Štampa«, a. d., Beograd.

Razglašene prisilne poravnave: Savska banovina: Ravetić Ignac, Zagreb; Popović M., Sisak.

Drinska banovina: »Eva«, parfumerija Isidor Dj. Billić i drug, Sarajevo.

Donavska banovina: Weinfeld Arpad, Petrovgrad.

KONČANI KONKURZI:

Savska banovina: Merkić Emil, trg. z električnimi potrebščinami, Zagreb; Papo Salamon, Zagreb, Vlaška ul. 50; Zlatarić Adolf, urar in zlatar, Osijek, Kapucinska 18.

Drinska banovina: Dragutinović Milije, Čačak; Pajić Čedomir, Bogosavac.

POTRJENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA:

Savska banovina: Adamec Josip, Podr. Slatina; »Zlato Janje« Kurath Joahim, Zagreb.

Primorska banovina: Gujić Hasan i sin, Ljubuški.

Drinska banovina: Šakić Salih, Brčko.

Donavska banovina: Hajdu Miška, Novi Sad; Vig Ladislav, Subotica.

POTRJENE PRISILNE PORAVNAVE V KONKURZU:

Primorska banovina: Finzi Moric, Split.

Donavska banovina: Kunetz Braća, Subotica.

* Podatke za dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vsi drugi podatki, ko o rokih, kvotah itd., v tajništvu društva.

Radio Ljubljana

Četrtek, dne 14. okt. 12.00: Orgle, saksofon, klavir in ksilofon (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Citre solo (Vilko Skok) — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura: O jesenskih vojnih manevrih (Andrija Božanović, pešad. polk.) — 19.50: Deset minut zabave — 20.00: Koncert novejših glasbe: Slovenski vokalni kvintet — 20.45: 21.00: Koncert radijskega orkestra — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Lahka glasba (radijski orkester).

Petek, dne 15. okt. 11.00: Šolska ura: Letanje po zraku v naravi in pri ljudeh (Miroslav Zor) — 12.00: Slovenski biseri (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Dela Čajkovskega (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Zenska ura: Slovenska žena v leposlovju (gdč. Anica Lebarjeva) — 18.20: Havajske pesmi (plošče) — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored — 19.30: Nac. ura: Mesečni kulturni pregled — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Harmonika solo, Rudolf Piliš — 20.45: Charpentier: Vtisi iz Italije — 21.00: Pregled svetovne klavirske literature, predava in izvaja na klavirju prof. L. M. Škerjanc — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.30: Angleške plošče.

»POTNIK«

Za razpeščevanje prvovrstnih parketnih plošč v vseh delih Jugoslavije se iščejo potniki, ki redno obiskujejo arhitekta in graditelje. Upoštevajo se le oni, ki že razpeščajo kake prvovrstne predmete, ki spadajo v gradbeno stroko in oni, ki nudijo s svojo preteklostjo popolno garancijo. Navesti je reference. Ponudbe na upravo lista pod št. 10.778.